

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра економічної і соціальної географії

Затверджено

на засіданні кафедри економічної
і соціальної географії
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від "31" серпня 2022 р.)

В. о. завідувача кафедри М.Т.Д. доц. Гудзеляк І. І.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ
З ОСНОВАМИ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ»,
що викладається в межах ОПП Географія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів з спеціальності 106 Географія

Львів 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра економічної і соціальної географії

Затверджено
на засіданні кафедри економічної
і соціальної географії
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №   1   від “   31   ” серпня 2022 р.)

В. о. завідувача кафедри _____ доц. Гудзеляк І. І.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ
З ОСНОВАМИ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ»,
що викладається в межах ОПШ Географія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів з спеціальності 106 Географія

Львів 2022

Назва курсу	<i>Історія географічної науки з основами наукової</i>
--------------------	---

	комунікації
Адреса викладання курсу	Географічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. П. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000, Україна
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет. Кафедра економічної і соціальної географії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Природничі науки. 106 Географія
Викладачі курсу	<i>Влах Мирослава Романівна</i> , канд. геогр. наук, доцент кафедри економічної і соціальної географії
Контактна інформація викладачів	myroslava.vlakh@lnu.edu.ua, mvlakhr@ukr.net, https://geography.lnu.edu.ua/employee/vlah-myroslava-romanivna тел. моб. 066-741-97-35
Консультації з курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекційно-практичних занять. Також можливі онлайн консультації через Zoom або Microsoft Teams. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/course/history-geograph-scient
Інформація про курс	Навчальна дисципліна “Історія географічної науки з основами наукової комунікації” підготовлена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра з природничих наук за спеціальністю 106 Географія, яка викладається в 1 і 2 семестрах в обсязі 4-х кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	“Історія географічної науки з основами наукової комунікації” відображає еволюцію географічної думки (історія розвитку ідей, гіпотез, понять, концепцій, теорій, становлення наукових шкіл) від найдавніших часів до сьогодення; ознайомлює зі сучасними проблемами географічної науки та перспективами її подальшого розвитку, розкриває періодизацію становлення і розвитку методологічних засад головних географічних теорій; висвітлює історію географічних відкриттів і мандрівництва, географічних інституцій, внесок у розвиток географії окремих персоналій, формування наукових шкіл; ознайомлює з історико-географічним джерелознавством (писемні, іконічні, статистичні, електронні джерела) та методикою і вимогами до виконання наукових праць.
Мета та цілі курсу	Засвоїти знання з історії становлення та розвитку географії як фундаментальної науки. Ознайомити з теоретико-методологічними засадами курсу, опанувати знання з історії географічної науки в розрізі окремих історичних періодів та визначити тенденції її поступу; уміти застосовувати історико-географічний метод у практиці конкретних наукових досліджень; здійснювати пошук наукових джерел з конкретних тем науково-дослідницьких завдань; складати та оформляти список використаних джерел.
Література для вивчення	Базова:

дисципліни

1. *Влах М.* Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 332 с.
2. *Жупанський Я. І.* Історія географії в Україні : навч. посіб. / Я. І. Жупанський. – [2-ге вид., допов.]. – Київ : Шлях, 2006. – 275 с.
3. *Круль В. П.* Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. ХХ століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – 344 с.
4. *Шаблій О. І.* Основи загальної суспільної географії: підручник / О. І. Шаблій – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 444 с.
5. *Шаблій О. І.* Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 744 с.
6. *Keltie S. J.* History of Geography / J. S. Keltie. – N. Y. : Hardpress Publishing, 2012. – 178 p.
7. *Martin G. J.* All Possible Worlds: a History of Geographical Ideas / G. J. Martin. – N. Y. : Oxford University Press, 2005. – 624 p.
8. *Naidu V.* History of Geography / V. Naidu. – N. Y. : Amazon Digital Services LLC, 2016. – 382 p.

Допоміжна

1. Атлас історії української державності. Українські землі від найдавніших часів до сьогодення / В. Грицеляк, І. Дикий, І. Ровенчак. – Львів : НВФ “Карти і атласи”, 2013. – 128 с.
2. *Геродот.* Історії в 9-ти книгах / Геродот. – [пер., передм. та прим. А. О. Білецького]. – Київ : Наук. думка, 1993. – 576 с.
3. Історичний атлас України. Найдавніше минуле. Русь (Київська держава, Галицько-Волинська держава). – [кер. проєкту і авт.-упор. Ю. Лоза]. – Київ : Мапа, 2010. – 300 с.
4. *Ковальчук І.* Історико-географічний аналіз, синтез і прогноз / І. Ковальчук // Історія української географії : всеукр. наук.-теор. часопис. – 2002. – Вип. 6. – С. 7–23.
5. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія. – [упор. та авт. біогр. статей проф. О. Шаблій]. – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – 1008 с.
6. *Паркер Дж.* Атлас “Історія світу” / Дж. Паркер. – [пер. с англ.]. – Київ : ДНВП “Картографія”, 2008. – 192 с.
7. *Пістун М. Д.* Розвиток суспільної географії в Україні у ХХ – на початку ХХІ сторіччя : монографія / М. Д. Пістун. – Київ, 2009. – 112 с.
8. *Рудницький С.* Історія землезнання України / С. Рудницький. – Ч. 1. Старі віки. – Київ; Прага, 1925. – 131 с.
9. *Рудницький С.* Про становище історичної географії в системі сучасного землезнання / С. Рудницький // Зап. Іст.-філол. відділу ВУАН. – 1927. – Кн. 13–14.
10. *Шаблій О. І.* Львівська суспільно-географічна школа (до 60-річчя кафедри економічної і соціальної географії

	<p>Львівського національного університету імені Івана Франка) / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 168 с.</p> <p>11. Щодра О. Історична географія України : навч. посіб. / О. Щодра. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2016. – 296 с.</p> <p>12. Encyclopaedia. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. – Т. I : А–К. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 716 с; Т. II : Л–Я. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 764 с.</p> <p>Інформаційні ресурси:</p> <p>1. Влах М. Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 338 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/history-of-geography-Vlah_2018.pdf.</p> <p>2. Влах М. Робоча навчальна програма та методичні рекомендації з курсу “Історія географії” для студентів географічного факультету. – 24 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/Istoria_geografii.pdf.</p> <p>3. Влах М. Робоча навчальна програма та методичні рекомендації з курсу “Історія української географії” для студентів географічного факультету. – 24 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/Istoria_ukrainskoji_geografii.pdf.</p> <p>4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua.</p> <p>5. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // http://www.library.lviv.ua.</p> <p>6. Geography. Definition, Types, History, & Facts. Britannica. [Electronic resource]. – Mode of access: https://www.britannica.com/science/geography</p>
Тривалість курсу	<i>Денна форма навчання:</i> 120 годин, з них 80 годин аудиторних – 48 лекційні години, 32 години семінарських і практичних занять; 40 годин самостійної роботи.
Обсяг курсу	4 кредити
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент повинен:</p> <p>знати: особливості розвитку географічної науки як системи природничо- і суспільно-географічного знання на різних історичних етапах; внесок окремих учених і наукових шкіл у розвиток географічної науки; головні географічні відкриття як чинник розвитку загальнонаукових, загальногеографічних і конкретно-географічних теорій, концепцій, ідей; внесок українських учених і дослідників у розвиток географічної науки;</p> <p>вміти: розкривати взаємозв'язок логіки та історії наукового пізнання, аналізувати сучасні тенденції географічної науки як результат її історичного розвитку; прогнозувати головні напрямки розвитку географічної науки; пояснити історичні особливості формування</p>

	географічної карти світу та географічного назовництва; користуватися літературними, картографічними та Інтернет-джерелами для вивчення історії становлення і розвитку світової та української географії; правильно виконувати бібліографічний опис використовуваних джерел.
Ключові слова	Географічна наука, історія географії, історична географія, ретроспективна географія, актуальна географія, територіальні відкриття, географічні відкриття, періодизація історії географії; наукова комунікація.
Формат курсу	Очний, дистанційний. Проведення лекційних і семінарських занять.
Теми	<p>Тема 1. Зміст, структура і завдання курсу. Періодизація історії географічної науки.</p> <p>Тема 2. Сутність та еволюція наукової комунікації.</p> <p>Тема 3. Антична натурфілософія та зародження наукових напрямків географії.</p> <p>Тема 4. Особливості географічного світобачення Середньовіччя (V–XV ст.).</p> <p>Тема 5. Великі географічні відкриття (XV–XVII ст.) та їхні науково-теоретичні наслідки.</p> <p>Тема 6. Розвиток географічних ідей у XVIII – першій половині XIX ст. Завершення класичного періоду розвитку географії.</p> <p>Тема 7. Становлення і розвиток наукової географії (друга половина XIX – початок XX ст.).</p> <p>Тема 8. Головні напрями розвитку географічної науки у XX ст. Диференціація та інтеграція науково-географічного пізнання.</p> <p>Тема 9. Географічні дослідження території України. Теоретичні ідеї українських географів.</p> <p>Тема 10. Розвиток географії у Львівському університеті. Формування наукових шкіл.</p>
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	Дисципліна викладається у 1 і 2 семестрах, опирається на знання з географії та історії, отримані у загальноосвітній школі; викладається водночас з “Основами фізичної географії” та “Основами суспільної географії”.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Використовуються такі методи навчання: а) словесні – лекція, пояснення, бесіда; б) наочні – ілюстрування лекційного матеріалу картосхемами, рисунками, фотографіями; в) інтерактивні (диспут, мозковий штурм, кейсів).
Необхідне обладнання	Персональний комп’ютер, програма Office 365
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: <i>семінарські заняття:</i> 16 занять по 2 бали за кожне; максимальна кількість балів – 32 (32% семестрової оцінки); <i>змістові модулі:</i> 2 змістові модулі по 5 балів за закриті тестові завдання; максимальна кількість балів – 10 (10% семестрової оцінки);

	<p><i>індивідуальне науково-дослідне завдання</i> – максимальна кількість балів – 8 (8% семестрової оцінки). <i>Іспит</i> – 50 балів. Підсумкова максимальна кількість балів – 100. <i>Відвідування занять</i>. Обов'язкова присутність студентів на лекціях і семінарських заняттях. <i>Політика щодо дедлайнів та перескладання</i>. Семінарські заняття обов'язково відпрацьовуються. Перескладання модулів відбувається лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). <i>Академічна доброчесність</i>. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування будуть вважатися випадками академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в індивідуальній науково-дослідній роботі студента є підставою для її незарахування. Списування під час модульного опитування та іспиту заборонені.</p>
Питання до заліку чи іспиту	Питання формуються відповідно до програми силабусу. Орієнтовний перелік питань змістових модулів поданий у навчальному посібнику.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год. (денна/заочна)	Термін виконання
1	<p>Зміст, структура і завдання курсу. Періодизація історії географічної науки 1. Об'єкт і предмет навчальної дисципліни “Історія географічної науки з основами наукової комунікації”. 2. Періодизація навчальної дисципліни “Історія географічної науки з основами наукової комунікації”. 3. Завдання навчальної дисципліни “Історія географічної науки з основами наукової комунікації”.</p>	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 9–23. 2. <i>Рудницький С.</i> Про становище історичної географії в системі сучасного землезнання / С. Рудницький // Зап. Іст.-філол. відділу ВУАН. – 1927. – Кн. 13–14. 3. <i>Шаблій О. І.</i> Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – С. 365–381.</p>	<p>(2 год.)</p> <p>Опрацювати питання лекції з навчального посібника. (2 год.)</p>	

1	Науково-теоретичні засади навчальної дисципліни “Історія географічної науки з основами наукової комунікації”. 1. Головні категорії навчальної дисципліни. 2. Історико-географічне джерелознавство. 3. Вимоги до бібліографічного опису.	Семінарське заняття	1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 9–23. 2. <i>Рудницький С.</i> Про становище історичної географії в системі сучасного землезнання / С. Рудницький // Зап. Іст.-філол. відділу ВУАН. – 1927. – Кн. 13–14. 3. <i>Шаблій О. І.</i> Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – С. 365–381.	(2 год.)	
		Самостійна робота		Підготовка до семінарського заняття (2 год.)	
3	Сутність та еволюція наукової комунікації 1. Зміст наукової комунікації. 2. Зародження писемності. 3. Винахід книгодрукування. 4. Писемні наукові праці. Наукометричні бази.	Лекція	1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 23–28, 221–229, 308–319. 2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. ХХ століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 9–101 с.	(2 год.)	2 тижні
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з навчального посібника. (2 год.)	
3	Сутність та еволюція наукової комунікації	Семінарське заняття	1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 23–28, 221–229, 308–319. 2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. ХХ століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 9–101 с.	(2 год.)	2 тижні
		Самостійна робота		Підготовка до семінарського заняття (2 год.)	
5, 7	Антична натурфілософія та зародження наукових напрямів географії 1. Сутність античної натурфілософії. 2. Історичні корені давньогрецької натурфілософії. 3. Мілетська та піфагорійська школи давньогрецької натурфілософії. 4. Загальноземлезнавчі погляди Аристотеля. Аристотель і	Лекція	1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 23–28, 221–229, 308–319. 2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. ХХ століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 9–101 с.	(4 год.)	2 тижні

	диференціація географічної науки. 5. Математико-географічні ідеї античних учених (Піфагор, Клавдій Птолемей, Ератосфен). 6. Проблема взаємодії природи та суспільства в античній натурфілософії. Географічний матеріалізм античних учених та його оцінка. 7. Співвідношення гуманітарного та природничо-наукового аспектів у працях античних учених (Платон, Страбон).				
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з навчальних посібників. (3 год.)	
5, 7, 9	Антична натурфілософія та зародження наукових напрямків географії	Семінарське заняття	1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 23–28, 62–81, 199–203, 221–229, 308–319. 2. <i>Геродот.</i> Історії в 9-ти книгах / Геродот. – [пер., передм. та прим. А. О. Білецького]. – Київ : Наук. думка, 1993. – 576 с. 3. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. ХХ століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 9–101 с. 4. <i>Рудницький С.</i> Історія землезнання України / С. Рудницький. – Ч. 1. Старі віки. – Київ; Прага, 1925. – 131 с.	Розкрити сутність античної натурфілософії; висвітлити особливості та методологічні засади географічних ідей античних натурфілософів; розкрити античні корені сучасних географічних науково-теоретичних ідей і концепцій; показати місце України в античному геокультурному колі. (6 год.)	2 тижні
		Самостійна робота		Підготовка до семінарського заняття (4 год.)	
9, 11	Особливості географічного світобачення Середньовіччя (V–XV ст.). 1. Географія у середньовічній Європі. 1.1. Ранньосередньовічний	Лекція	1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 28–31, 230–246. 2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. ХХ століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 102–	(4 год.)	2 тижні

	<p>період (V-XI ст.). 1.2. Пізньосередньовічний період (XII-XIV ст.). 2. Арабська географія. 3. Географія у Китаї.</p>	Самостійна робота	117 с.	Опрацювати питання лекції з навчального посібника. (6 год.)	
13, 15	<p>Великі географічні відкриття (XV-XVII ст.) та їхні науково-теоретичні наслідки. 1. Сутність поняття “Великі географічні відкриття”. 2. Суспільно-географічні та науково-теоретичні передумови Великих географічних відкриттів. 3. Головні географічні відкриття і дослідження XV-XVII ст. 4. Формування загальнонаукових, загальногеографічних і конкретно-географічних теорій, гіпотез, ідей.</p>	Лекція	<p>1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 31–35, 188–189, 204–220. 2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. XX століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 117–146 с.</p>	(4 год.)	2 тижні
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з навчальних посібників. (2 год.)	
11, 13, 15	<p>Великі географічні відкриття (ВГВ) і географічна карта світу (XV-XVII ст.).</p>	Семінарське заняття	<p>1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посібник / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 31–35, 82–97, 188–189, 204–220. 2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. XX століття) : навч. посібник / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 117–146 с. 3. <i>Паркер Дж.</i> Атлас “Історія світу” / Дж. Паркер. – [пер. с англ.]. – Київ : ДНВП “Картографія”, 2008. – С. 78–97 с.</p>	Розкрити вплив ВГВ (XV-XVII ст.) на розвиток природничо-і суспільно-географічної науки, розширення знань про Ойкумену, з’ясувати суспільно-географічні та науково-теоретичні передумови ВГВ; історію організації та здійснення територіальних відкриттів; наукові, соціально-економічні та політико-географічні наслідки ВГВ; виявити зв’язок географічної номенклатури з історією територіальних відкриттів. (6 год.)	2 тижні

		Самостійна робота		Підготовка до семінарського заняття (4 год.)	
<p>Розвиток географічних ідей у XVIII – першій половині XIX ст. Завершення класичного періоду розвитку географії.</p> <p>1. Суспільні передумови розвитку географічної науки у XVIII – першій половині XIX ст.</p> <p>2. Загальні особливості географії у XVIII – першій половині XIX ст.</p> <p>Формування національних географічних шкіл.</p> <p>3. Внесок у розвиток географії А. Гумбольдта.</p> <p>4. Внесок у розвиток географії К. Ріттера.</p>	Лекція	<p>1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 35–38.</p> <p>2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. XX століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 147–155 с.</p>	(2 год.)	Опрацювати питання лекції з навчальних посібників. (4 год.)	1 тиж-день
	Самостійна робота				
<p>Становлення і розвиток наукової географії (друга половина XIX – початок XX ст.)</p> <p>1. Загальні особливості розвитку географічної науки.</p> <p>2. Природничо-наукові географічні школи.</p> <p>Становлення ландшафтної концепції.</p> <p>3. Суспільно-наукові географічні школи.</p> <p>3.1. Штандортні теорії (Й. фон Тюнен, А. Вебер).</p> <p>3.2. Хорологічна концепція (А. Геттнер).</p> <p>3.3. Антропогеографія Ф. Ратцеля.</p>	Лекція	<p>1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 38–45.</p> <p>2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. XX століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 156–212 с.</p>	(4 год.)	Опрацювати питання лекції з навчальних посібників і підручника. (2 год.)	1 тиж-день
	Самостійна робота	<p>3. <i>Шаблій О. І.</i> Основи загальної суспільної географії: підручник / О. І. Шаблій – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – С. 52–60, 237–238, 259–264, 361–364.</p>			
<p>Територіальні відкриття XIX–XX ст.</p>	Семінарське заняття	<p>1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 38–45, 114–121, 188–196.</p> <p>2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. XX століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 156–212 с.</p> <p>3. <i>Паркер Дж.</i> Атлас “Історія світу” / Дж. Паркер. – [пер. с англ.]. – Київ : ДНВП “Картографія”, 2008. – С. 98–125.</p>	Розкрити вплив територіальних відкриттів XIX–XX ст. на розвиток географічної науки і розширення географічної карти світу; виявити зв’язок між географічними відкриттями і утворенням колоніальних імперій. (4 год.)	2 тижні	

		Самостійна робота		Підготовка до семінарського заняття (2 год.)	
<p>Головні напрями розвитку географічної науки у XX ст. Диференціація та інтеграція науково-географічного пізнання.</p> <p>1. Загальні особливості розвитку географічної науки. 2. “Кількісна революція” і формалізація географічного пізнання. Теоретична географія В. Бунге. 3. Радикальна географія. 4. Бігевіористична географія. 5 Географія культури.</p>	Лекція	<p>1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 45–48.</p> <p>2. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. XX століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – С. 223–284 с.</p> <p>3. <i>Шаблій О. І.</i> Основи загальної суспільної географії: підручник / О. І. Шаблій – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – С. 276–285.</p>	(4 год.)	1 тиж-день	
	Самостійна робота	Опрацювати питання лекції з навчальних посібників і підручника. (4 год.)			
<p>Географічні дослідження території України. Теоретичні ідеї українських географів.</p> <p>1. Географічні уявлення осілих племен на території України. 2. Географічні уявлення періоду Русь-України. Літописання як перша історична форма української науки. 3. Опис природи і людності України за українськими писемними пам’ятками XIV–XVIII ст. 4. Україна у географічних пам’ятках західно-європейської культури (Г. Левасер де Боплан). 5.</p>	Лекція	<p>1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 48–51, 247–292.</p> <p>2. <i>Жупанський Я. І.</i> Історія географії в Україні : навч. посіб. / Я. І. Жупанський. – [2-ге вид., доп.]. – Київ : Шлях, 2006. – 275 с.</p> <p>3. <i>Шаблій О. І.</i> Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – С. 365–404.</p> <p>4. Атлас історії української державності. Українські землі від найдавніших часів до сьогодення / В. Грицеляк, І. Дикий, І. Ровенчак. – Львів: НВФ “Карти і атласи”, 2013. – 128 с.</p> <p>5. Історичний атлас України. Найдавніше минуле. Русь (Київська держава, Галицько-Волинська держава) / [кер. проекту і авт.-упор. Ю. Лоза]. – Київ : Мапа, 2010. – 300 с.</p>	Опрацювати питання лекції з навчальних посібників, атласів. (12 год.)	1 тиж-день	
<p>Історія природничо-географічних досліджень в Україні</p>	Семінарське заняття	<p>1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 48–51, 247–292.</p> <p>2. <i>Жупанський Я. І.</i> Історія географії в Україні : навч. посіб. / Я. І. Жупанський. – [2-ге вид., доп.]. – Київ : Шлях, 2006. – 275 с.</p> <p>3. <i>Шаблій О. І.</i> Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – С. 365–404.</p> <p>4. Атлас історії української державності. Українські землі від найдавніших часів до сьогодення / В. Грицеляк, І. Дикий,</p>	Вивчити історію природничо-географічного пізнання території України від найдавнішого часу до початку XX ст. у рамках описово-українознавчої та конкретно-наукових географічних аналітичних парадигм. (6 год.)	2 тижні	

		Самостійна робота	1. Ровенчак. – Львів: НВФ “Карти і атласи”, 2013. – 128 с. 5. Историчний атлас України. Найдавніше минуле. Русь (Київська держава, Галицько-Волинська держава) / [кер. проекту і авт.-упор. Ю. Лоза]. – Київ: Мапа, 2010. – 300 с.	Підготовка до семінарського заняття (2 год.)	
Історія суспільно-географічних досліджень в Україні		Семінарське заняття	1. <i>Влах М.</i> Історія географії: навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 127–141. 2. <i>Жупанський Я. І.</i> Історія географії в Україні: навч. посіб. / Я. І. Жупанський. – [2-ге вид., доп.]. – Київ: Шлях, 2006. – 275 с. 3. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / [упор. та авт. біогр. статей проф. О. Шаблій]. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 1008 с. 4. <i>Пістун М. Д.</i> Розвиток суспільної географії в Україні у XX – на початку XXI сторіччя: монографія / М. Д. Пістун. – Київ, 2009. – 112 с. 5. <i>Шаблій О. І.</i> Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – С. 405–525.	Вивчити історію становлення і розвитку української суспільно-географічної науки (початок – середина XX ст.); з’ясувати еволюцію українських суспільно-географічних ідей і концепцій; розкрити відмінності антропогеографічних ідей у Галичині та підросійській частині України. (4 год.)	2 тижні
		Самостійна робота		Підготовка до семінарського заняття (2 год.)	
Розвиток географії у Львівському університеті. Формування наукових шкіл 1. Історія заснування кафедри географії у Львівському університеті. 2. Довоєнний період (1882–1939). 3. Післявоєнний період (1944–1991). 4. Сучасний період (з 1991 р.). Наукові школи.	Лекція	1. Академік Степан Рудницький. – [за ред. проф. О. Шаблій]. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 408 с. 2. <i>Влах М.</i> Історія географії: навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 51–54, 293–300. 3. Доктор географії Олена Степанів. – [за ред. проф. О. Шаблій]. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 302 с. 4. Доктор географії Григорій Величко. – [за ред. проф. О. Шаблій]. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 342 с. 5. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія. – [упор. та авт. біогр. статей проф. О. Шаблій]. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 1008 с. 6. Професор Опанас (Афанасій) Ващенко. – [упор. О. Шаблій]. – Львів:	(2 год.)	1 тиж-день	

		Самостійна робота	<p>Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 233 с.</p> <p>7. Професор Каленик Геренчук. – [упор. С. Кукурудза]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 343 с.</p> <p>8. Професор Петро Цись. – [упор. І. Ковальчук]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 433 с.</p> <p>9. Професор Юрій Полянський. – [за ред. проф. О. Шаблія]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 378 с.</p> <p>10. <i>Шаблій О. І.</i> Львівська суспільно-географічна школа (до 60-річчя кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка) / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 168 с.</p> <p>11. Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. – Т. I : А–К. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 716 с.; Т. II : Л–Я. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 764 с.</p>	Опрацювати питання лекції з навчального посібника. (2 год.)	
	Становлення наукових географічних шкіл у Львівському університеті	Семінарське заняття	<p>1. Академік Степан Рудницький. – [за ред. проф. О. Шаблія]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 408 с.</p> <p>2. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 51–54, 293–300.</p> <p>3. Доктор географії Олена Степанів. – [за ред. проф. О. Шаблія]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 302 с.</p> <p>4. Доктор географії Григорій Величко. – [за ред. проф. О. Шаблія]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 342 с.</p> <p>5. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія. – [упор. та авт. біогр. статей проф. О. Шаблій]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 1008 с.</p> <p>6. Професор Опанас (Афанасій) Ващенко. – [упор. О. Шаблій]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 233 с.</p>	Вивчити історію заснування кафедри географії у Львівському університеті, визначити особливості її розвитку в довоєнний (1882–1939), післявоєнний (1944–1991) і сучасний (з 1991 р.) періоди; розкрити місце Львівської науково-географічної школи в загальноукраїнському та європейському вимірах. (2 год.)	2 тижні

	Самостійна робота	7. Професор Каленик Геренчук. – [упор. С. Кукурудза]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 343 с. 8. Професор Петро Цись. – [упор. І. Ковальчук]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 433 с. 9. Професор Юрій Полянський. – [за ред. проф. О. Шаблій]. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 378 с. 10. <i>Шаблій О. І.</i> Львівська суспільно-географічна школа (до 60-річчя кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка) / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 168 с. 11. Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. – Т. I : А–К. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 716 с.; Т. II : Л–Я. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 764 с.	Підготовка до семінарського заняття (2 год.)	
	Аудиторні години (денна/заочна)		80 год.	
	Самостійна робота (денна/заочна)		30 год.	
	ІНДЗ (денна/заочна)		10 год.	
	ВСЬОГО (денна/заочна)		120 год.	

Автор: доцент кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат географічних наук

Влах М. Р.

Львів, 31.08.2022 р.